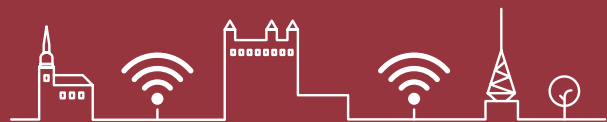

Pripojte sa cez bezplatnú wifi
VisitBratislava

EŠTE VIAC ZÁŽITKOV

- Neobmedzené cestovanie verejnou dopravou
- Voľný vstup do vybraných múzeí a galérií
- Bezplatná prehliadka so sprievodcom a veľa iného

Text: Maroš Borský
Fotografie: Viera Kamenická,
Rudolf Klein, Róbert Vrlák
Dizajn: sowa | brandstudio
Mapa: MAPA Slovakia Editor s.r.o., 2018

Oficiálna aplikácia mesta Bratislava

Bratislavská organizácia
cestovného ruchu
Primaciálne nám. 1
P. O. BOX 349
810 00 Bratislava
btb@visitbratislava.com
www.visitbratislava.com

Turistické informačné centrum
Klobučnícka 2
SK-811 01 Bratislava
Tel.: +421 2 16 186
Tel.: +421 2 59356651
touristinfo@visitbratislava.com

PAMÄTNÍK HOLOKAUSTU 5

Pamätník pripomína 105 000 židovských obetí zo Slovenska zavraždených počas holokaustu. Bol postavený v roku 1996 a pre Bratislavčanov je dôležitým miestom verejnej pamäti. Mnohí si ešte pamätajú na synagógu, ktorá na tomto mieste stála do roku 1969, keď bola zbúraná pri výstavbe Mosta SNP. Jej zbúranie vnímajú ako nenapraviteľnú stratu pre mesto. Historické zábery synagógy nájdete v nejednej miestnej kaviarni.

Ústredným prvkom pamätníka je abstraktná plastika s motívom Dávidovej hviezdy. Na granitovom podstavci je vyrytý hebrejský nápis „zachor“ so slovenským „pamätaj“. Silueta zničenej synagógy je zobrazená na prilahlej čiernej stene.

Pamätník je miestom oficiálnej pietnej spomienky v pamätný Deň obetí holokaustu a rasového násillia, ktorá sa koná každoročne 9. septembra.

ŽIDOVSKÉ CINTORÍNY 6 7

V Bratislave sú dva židovské cintoríny, historicky spojené s dvoma židovskými komunitami, ktoré pôsobili v meste až do druhej svetovej vojny.

Ortodoxný cintorín s rozlohou 4,4 hektára a viac ako 7000 hrobmi sa nachádza na svahu nad Dunajom. Založili ho v roku 1845 a dnes je pamiatkou židovského kultúrneho dedičstva medzinárodného významu. Najnavštevovanejšími sú hroby syna a vnuka Chatama Sofera – Ketava Sofera (1815 – 1871) a Ševeta Sofera (1842 – 1906) a ďalších členov rodiny. Nájdete tu aj hrob Alfréda Wetzlera (1918 – 1988), ktorý utiekol z tábora Auschwitz-Birkenau a bol spoluautorom tzv. Správy Vrba a Wetzlera o dianí v nacistickom tábore Auschwitz.

Dom smútku, postavený podľa projektu Fridricha Weinwurma a Ignáca Vécseia, je jednou z najzachovalejších pamiatok medzivojnovovej architektúry na Slovensku.

Neologický cintorín je menší, s približne 2000 hrobmi. Vznikol v roku 1873 po založení samostatnej neologickej židovskej obce. Pochovaní sú tu architekt Artúr Szalatnai-Slatinský, projektant bratislavskej synagógy, a inžinier Eugen Bárkány, priekopník ochrany židovského kultúrneho dedičstva na Slovensku.

www.jewishcemetery.sk

BRATISLAVA

SK

Židovská Bratislava

- Cesta židovského kultúrneho dedičstva
- Pamätníky, múzeá, cintoríny
- Tematické výlety a pútnické miesta

www.visitbratislava.com

Bratislava má bohatú židovskú históriu siahajúcu do roku 1291, keď mesto dostalo od uhorského kráľa Ondreja III. mestské privilégium. Tento dôležitý právny dokument udelil Židom rovnaké právne postavenie ako ostatným mešťanom. V nasledujúcich storočiach boli Židia z mesta viackrát vyhostení a opäť sa vrátili. Takmer 250 rokov bola Bratislava hlavným mestom Uhorského kráľovstva a miestna židovská komunita sa stala najvýznamnejšou v krajine. V meste pôsilo mnoho významných rabínov a učencov. Vďaka slávnej Prešporskej ješive, ktorá fungovala až do roku 1941, bolo mesto dôležitým centrom židovského vzdelávania.

Veľká časť bohatého židovského kultúrneho dedičstva Bratislavy bola zničená počas holokaustu a následných desaťročiach komunistického režimu a povojnovej emigrácie. Židovská komunita bola decimovaná a mnohé židovské pamiatky zničené. Napriek bezprecedentnej skaze v 20. storočí dnes v meste naďalej pôsobí malá, avšak veľmi aktívna židovská komunita. V Bratislave sa nachádza množstvo zaujímavých miest spojených so židovskou minulosťou. Viac sa o nich dozviete na webovej stránke a v online sprievodcovi:

www.jewishbratislava.sk

SLOVENSKÁ CESTA ŽIDOVSKÉHO KULTÚRNEHO DEDIČTVA

Súčasťou Slovenskej cesty židovského kultúrneho dedičstva je bratislavská synagóga, v ktorej sa nachádza aj Židovské komunitné múzeum, Múzeum židovskej kultúry a Pamätník Chatama Sofera. Cesta spája najdôležitejšie pamiatky židovskej kultúry na Slovensku a patrí do siete Európskej cesty židovského kultúrneho dedičstva.

www.slovak-jewish-heritage.org

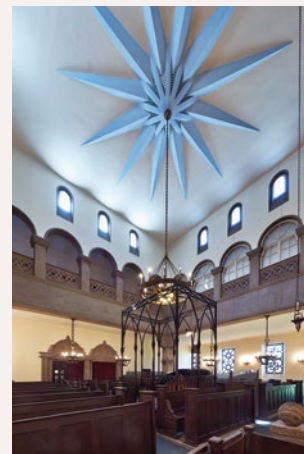
Pamätník Chatama Sofera je jedinečným objektom, posledným zvyškom stáročného židovského cintorína, ktorý bol zničený v 40. rokoch 20. storočia pri výstavbe neďalekého tunela. Zachovaná z neho zostala iba malá časť v podzemnom priestore, kde sa nachádza dvadsaťtri hrobov, vrátane hrobu Chatama Sofera a ďalších významných rabínov a učencov, ktorí kedysi žili a pôsobili v Bratislave. Architektonicky výnimočná stavba bola realizovaná v rokoch 1999 – 2002 pod prísny rabínsky dohľadom podľa projektu architekta Martina Kvasnicu.

Moše Schreiber (1762 – 1839), známy ako Chatam Sofer, sa narodil vo Frankfurte a pôsobil ako rabín v Prostějove, Matersdorfe a od roku 1806 v Bratislave. Bol poprednou rabínskou autoritou svojej doby a viedol známu Prešporskú ješivu, centrum židovského vzdelávania svetového významu. Jeho hrob je významným pútnickým miestom, ktoré navštevujú ortodoxní hostia z celého sveta.

Objekt nie je múzeum, ale židovské pútnické miesto medzinárodného významu. Navštevníkov úctivo žiadame, aby mali na sebe dôstojný odev a muži pokrytú hlavu.

www.chatamsofer.sk

PAMÄTNÍK CHATAMA SOFERA ①

SYNAGÓGA ②

Synagóga na Heydukovej ulici je dnes jedinou synagógou v Bratislave. Služi ako miesto ortodoxných židovských bohoslužieb, ktoré vedie rabín Baruch Myers.

Synagóga bola postavená v rokoch 1923 – 1924 podľa projektu bratislavského architekta Artúra Szalatkai-Slatinského (1891 – 1961). V tejto architektonicky pozoruhodnej budove sa snúbi novátorská železo-betónová konštrukcia s historizujúcimi a kubičtými prvkami. Splňa tradičné architektonické požiadavky na synagógu – kovová bima (vyššie pódium na čítanie Tóry) stojí uprostred sály a sedenie mužov a žien je oddelené. Fasáda je riešená ako bezvežové chrámové priečelie so siedmi piliermi. Na nádvorí sú inštalované pamätne tabule holokaustu. Súčasťou areálu je aj očarujúca záhrada, oáza pokoja v rušnom centre Bratislavy.

ŽIDOVSKÉ KOMUNITNÉ MÚZEUM ③

Komunitné múzeum založila Židovská náboženská obec Bratislava v roku 2012. Na hornom poschodí budovy synagógy prevádzkuje stálu expozíciu Židia v Bratislave a ich kultúrne dedičstvo, ako aj atraktívne sezónne výstavy. V expozícii sú vystavené vzácne judaiká z bratislavského regiónu, ktoré dopĺňajú osobné predmety členov miestnej židovskej komunity. Súčasťou návštevy múzea je tiež prehliadka hlavnej sály synagógy. Múzeum je otvorené v sezóne od konca mája do začiatku októbra.

www.synagogue.sk

MÚZEUM ŽIDOVskej KULTÚRY ④

Múzeum židovskej kultúry je špecializovaným múzeom Slovenského národného múzea.

Od svojho založenia v roku 1994 sa zameriava na dokumentáciu židovskej kultúry a holokaustu na Slovensku. Súčasťou stálej expozície je galéria osobností slovenského židovstva a interiér modlitebne. Múzeum sa nachádza v barokovej Zsigrayovej kúrii z 18. storočia, jednom z mála zachovaných objektov, ktoré kedysi tvorili bratislavskú židovskú ulicu.

K najvýznamnejším exponátom múzea patria dva cenné krčahy židovského pohrebneho bratstva Chevra kadisha zo Senice. Pochádzajú z rokov 1734 a 1776 a do deportácií roku 1942 boli uložené v pracovni rabína seneckej židovskej komunity. Vďaka Eugeniovi Bärkányovi sa v šesťdesiatych rokoch dostali vzácne krčahy do Slovenského národného múzea. Dnes sú oba vystavené v expozícii Múzea židovskej kultúry.

www.snm.sk

